

N°. 41.

Septdeenā, 9. (21.) Oktober

1871.

Maksa par gabbu 1 rubl.

M a h d i t a j s.

Celšsemmes sinnaš. No Rihgas: Keisera reišochana, — pafes liklumi, — pilšfehtas muišchu semneeki pehr gruntes. No Zehsim: floblotaja atwaddišchanahš. No Kursemmes: dachadas sinnaš. No Pehterburgas: tarra-deeneta pahrgrohsišchana. No Drelles: pahrl leelu nelaimi. No Kamščarkas: kritiga miššione.

Ahrsemmes sinnaš. No Berlins: dachadas sinnaš, — runnas-deena ešabla. No Eštrelkijas: fajulšchana un strihbis. No Frančijas: Frančiši pahremet Napoleonam tarra-podstu. No Portugales: dumpis Indija. No Konstantinopes: Wahju flobla. No Amerikas: leels ugguns-grehls. Jaunatahs sinnaš.

Par floblošchanaš wehritbu pee ammatneeleem. A. Apfehna tungam. Reelšungs un Gruntneiks. Aprobhešota laima. Jauna grahmata. Sinna. Šelobšchana preešch Jahna drauvsš floblas un nabbageem. Atb lees. Labbibas un zittu prezju tirgus. Naudas tirgus.

Reelikkuma. Greblu dublšs. Wolkensteines awoit. Sobhugalla neddetas preešhwojumi. Sobhugallam. Abilde! Sobhugallim.

Celšsemmes sinnaš.

No Rihgas. Waldišchanaš awiše pa telegrafu no Liwadijas 30tā September atnahkufe tahda sinna, ka augstais Kungs un Keisera tai pašchā deenā pulksten 11 preešch pušsdeenas šweiks un weffels tur eceišojis.

No Rihgas. Pehz teem wišsaugstaki apstiprina-teem 1861 un 1863 isdohteem pafes liklumeem, irr, kad pafes isdohd tahdeem zilweleem, kam kriht rekruschšs eet, ja-leel wehrā: 1) ka tahdas pafes teem geld til lihds to laitu, kad rekruschu dohschana teel pašluddinata. Til to ta noteel, kad tahš pafes wairs negeld un teem, kam tahš rohtā, tuhlin ja-eet us sawu rekruschu aprinki jeb walsti atpaklat un polizejahm arr us to jarauga, ka tahdi ilgaki nepaleel šwešumā, un 2) tahdahm pafehm wajag buht sawa ihpašcha pehrwe un turklaht pafš jaešime, ka ta beidsahs tuhlin, kad rekruschu dohschana teel pašluddinata un ka tahdi tiks strahpeti, kas wehl ilgaki us tahdahm pafehm dšihwohs. Bet kad pehz

schahm nofazzišchanaš wiffur pilnigi naw darrihšs, tad us walstš eelšchigu bušchanaš ministerijas pa-wehleschanu, walstš awišeš N° 224 š. g., Widš. gu-bernijos waldišchana wiffseem par finnu atkal no jauna peekohdinajuse, ka pilšfehtu un semmju waldišchanaš tahdeem zilweleem, kas rekruschu wezzumā stahw, buhs pafes isdohtus tahda papihra, kam sawada pehrwe un taš pafes eelšimeht, ka tam zilwekam rekruschu dohschanaš laikā pee lohšeschanaš janahš — un ka polizejahm no sawas pufes pahrl to jagahda, ka tahdi zilweki no zitturenes ilgaki nepaleel wiinu aprinkšs, bet ka teel ašsuhšiti turp, fur tee peeder-rigi un t. pr.

Wehl no Rihgas. Taš sinnaš, ko Rihgas pilšfehtas waldišchana islaiduse pahrl wiffu to, kas pehrnā 1870tā gaddā no schahš waldišchanaš pufes pilšfehtai un wiinas aprinkim par labbu pastrahdahts, atrohdam arri tahš preezigas sinnaš, ka pilšfehtas muišchu semneeki arr' jau ešahkufšchi sawas gruntes par dšimtahm atpirkt. Wan tilkai 6 gruntes ween tilkufšas pahrdohšas, bet ir pee schahm jau man-nams, ka schejenes semneeki ne-efohš wis tufšchineeki, jo tilkai weens ween effohš tahš wišmasal pageh-retas 10 prozentes no pirkuma makšas eemalfajis, bet wiffi zitti dauš wairat un weens no teem wiffu pirkšchanaš nauđu us reiš ašmalfajis.

No Zehsim. Baltijas wehšmesim sinno, ka 12tā September Zehsu-Ahraišchu dšeedataji šapulzejušchees Zehsu drauvsš floblā, atwadditees no sawa lihdsšchinniga waddona, drauvsš-floblotaja Tehraud tunga un tam schkirrotees pateizibu isfazzihš par teem pub-lineem, kas tam bijušchi pee dšeedaschanaš waddi-

ſchanas. Pee ſchib's reiſes dſeedataji iſwehleja par ſawu nahloſchu waddoni Tehraud lunga pehznahzeju draudſes-ſkohlota ja ammatâ, Seebode lungu, ſas pee ſcheem atwaddiſchanahs = ſwehtkeem arri bija ſlaht.

No Kurſemmes. Dſchuhſtes = baſnizâ uſzehla jaunas ehrgel'es ar 17 baſſim un 2 manualehm, ſas 1400 rubtus maſſaja. — 200 rubli peetrufka. To trubſtoſchu naudu apnehmahs Irlawas ſkohl's muſihka ſkohlmeiſters un Saktu ehrgel'neels Beh-tina l. zaur konzertes turreſchanu ſalaſſiht, un rau! darbs labbi un riktigi iſdewahs. — Konzerte tappa 7 Junî noturreta, pee ka 6 dſeedataju kohri peebedrojahs, ka par wiſſam bija 170 dſeedataji kohpâ. — Papreeſch bija baſnizâ garriga konzerte, tad no pulſtens 6ſcheem Dſchuhſtes mahz. muſiſchas tuwumâ, jaukâ birſitê, laiziga dſeedaſchana. — Til labbi baſnizâ kâ birſitê jauki dſeedaſchana un ſpeh-leſchana gahja un ſchi konzerte lihds 200 rubtus eeneſſa. — Kad nu 30 rubuti tappa par daſchahm iſdohſchanahm atnemti, tad atliſka wehl preeſch ehrgel'ku parahdeem 170 rubli. Gohds wiſſeem teem ſas lihds ſtrahdaja pee ſchi iſhten jauka mihleſtibas darba! — 1mâ Auguſtâ noſwinnejuſchi Sal-dus pilſehtinas tuwumâ, pee Brohzenas ſkohl's namma uſ jauku pakalni, eſera kohſchâ mallâ, miſſiones ſwehtkus, uſ kurreem bijuſchi klauiſitaju pee 10 tuhſt. zilweku ſanahtuſchi. Scheem Saldus ſwehtkeem bija peebedrojufchees wehl: Gaiſu, Lutt-riau, Wahnes un Kurſiſchu draudſes ar ſaweem mahzitajeem. — Laiks bijis tai deenâ jauks, tadeht ſwehtki, laukâ ap klaiju debbeſi ſwinneti, kohſchi iſdewuſchees un ſinnams gan arri pee dauds dwehſelehm ſwehtibu neſſih's ſcheit laizigi uo tur muhſchigi.

G. F. S.

No Peſterburgas. Leelata dakka beedru no tahs kommiſſijas, ſas zelta preeſch karrâ-deeneſta pahrgrohſiſchanas, effoht, kâ ta awiſe „Kreewu paſaule“ ſtahlka, atradduſe par derrigu un waijadſigu, karrâ-deeneſtu atweegloht tahdeem jaunekkeem, ſas wehl mahzahs ſkohlâs. Prohti kâ: Tahdeem ſkohl'u mahzeſkeem, kad tee 21 gaddus noſſihwojuſchi, waijagoht gan lohſeht, bet deeneſtâ eſtahte'es teem, ſas widdejas ſkohlâs mahzahs, wiſſwehliaki kad tee 22 gaddus wezzi un teem, ſas augſtakâs ſkohlâs (Uni-verſitetes) mahzahs, wiſſwehlat kad tee 27 gaddus wezzi. Winneem tadeht wehlata eſtahtſchanahs deeneſtâ wehlejama, lai tee ſawu eſahktu mahzibu warretu pabeigt. Deeneſta laiks teem buhſchoht tahds: ſas uni-verſitetê mahzibu beidſis, 1/2 gads jeb ſeſchi mehneſchi; teem, ſas gimnaſijâs iſmahzijuſchees, weens gads un teem, ſas progimnaſijâs mahzibu beiguſchi, diwi gaddi. — Tad wehl ſchahs kommiſſiones beedru leelata dakka griboht, ka teem, ſas ar leezibahm warr peerahdiht, ſas ſemmju (kauſchu) ſkohlâs labbi mahzijuſchees, deeneſta laiks par weenu gaddu tittu pamaſnahs.

No Orelles kahda Kreewu awiſe ſinno, ka Moſ-kawas-Kurſlas dſelſu-zekâ notikkuſe leela nelai-me. 1mâ Oktober deenâ Kolodesjas ſtaſſionâ pahrsprah-guſe kahda kurrinata us weetu ſtahwedama lokomo-tiwe, kur peezi zilweki gallu dabbujuſchi, prohti: patſ ſtaſſiona walbineeks, diwi maſchiniſtu paligi, kurrinatajs un weens konduktebris. Bes teem wehl weens kurrinatajs un weens maſchiniſts draggati.

No Kamſchatkas ſinno biſkops Benjamin's, kâ tur pee Amura eijoht ar kriſtigu miſſioni. Ar kriſtigas tizzibas mahzibu itt labbi eijoht us preeſchu pee tahs tautas, ſas ſauzahs Goldi un ſas effoht zeh-luſchees no Tunguſeem, ſas dſihwo pee Amura. Schee Goldi dſihwojoht wairat familijas kohpâ lee-lâs us buhdiu wiſſi taiſtâs ſawadâs telkis, kam lohgi arr effoht un kur katrai familijai ſaws ih-paſchs ſakts. Lai gan tee ar ſiwju ahdahm gebr-jotees un ſeewiſchlas wallojoht greſſenus deggonâs, zaur ko tee kâ meſcha-ſaudis iſſkattotees, tomehr tee effoht labprahtigi un kriſtigai tizzibai lohti pa-dewigi. Turpretti tee Giljaki, Amura uppes lei-jas puſſe, effoht gluſchi meſchaini un kriſtigai tizzibai grubti pee-eijami, lai gan teem beſſi darrifchanas ar Kreeweem. Preeſch kahdeem 40 gaddeem tee no-ſahwuſchi weenu Frantſchu miſſionaru.

Ahrſemmes ſinnoas.

No Berlines. 4tâ (16.) Oktober ſinnoja tâ: Pehz taggadejas norunnas ſtarp Biſmarku un Frantſchu wehſtneeku tiſka ſinna laiſta us to augſtako paweh-letaju pahr Wahzu karrâ-pulſkeem Franzijâ, lai at-kal no 6 gubernijahm Wahzſemmes karrâ-pulſus weddoht ah-râ. — Ta nodereſchana muitas deht, til tad pilnigi ſpehkâ eeſchoht, kad walſts runnas-deena to apſtiprinaſchoht. — Bairreſchu wal-diſchana noſpreeduſe, ſawus weetneekus, kâ wehſtneekus un konſutus, no wiſſahm ſemnehm ſaukt mahjâ un Bai-rijas aiſſtahweſchannu atwehleht ſabeedrotu walſtu aiſſtahwetaju ſinnâ; Wirtembergas wal-diſchana darra tâpat. — Leela parlamentes ehla Berline, ko ſcho-gadd' buhweja, irr gattawa un wakkar wiſſeem bij brihw tur ee-eet un to brangunu un ſkaiſtumu ap-ſtattiht. Schodeen patſ keiſers walſtu runnas-deenu eeſahla, kur peeminneja wiſſu, ſas ſchinnî laiſkâ no-tizzis un kâ walſts us preeſchu gahjuſe wiſſâ labbâ buhſchana. Tad runnâjis pahr tahm leetahm, ſas taggad apſpreeſchamas un ſas waijadſigas pee walſts namma-turreſchanas. Weidſoht peeminnejis, ka war-roht manniht, ka wiſſas leetas dibbinajotees us ilgatu meera-laiſu, tapehzi itt ihpaſchi, ka ar Kreewiju un Chſtreikiju labbâ draudſibâ ſtahwoht. Keiſers ſawu runnu beidſi pateildamees par to gohdu, ko Wahz-ſemme winnam wiſſâs mallâs parahdijufe, kad ne-ſenn aplahrt reiſoja.

No Chſtreikijas. Chſtreikijâ, kâ jau agrâ druzin effam peeminnejuſchi, eet dikti raibi. Un tas noteek til zaur tahm daſchadahm kauſchu tautahm un da-

schadalm majahm walftehm, kas jau no sen laikeem ar Ghistreikiju saweenotas. Agrakõs laikõs waldbneeki gan bij eedohmajuschees wiffus padarriht par weenu tautu zaur to, ka lukhoja tohs wahzinah, lai paliktu par Wahzeescheem, bet tas ne buht ne isdewahs. Kata tauta grihb pehz saweem eeradumeem un ar ihpascheem likkumeem tilt walbita, — kad arri Ghistreikijas keisers teem paleel par wirf walbitaju. Ungari, ka sinnedam, preeksch gaddeem, tahdu wafku dabbuta un nu taggad Tscheki Behmija grihb tahdu pat ihpaschu kehnik waldischanu. Bet Behmija arri irr leela dalka Wahzeeschu, kas negribbetu sem Tscheku wirfneezihas palikt un te nu putra ar kahposteem kohpa. Ministeris Hohenwart Tschekem til labb ka jau apfollis un nu newarredams labbi to isdarriht, tam laikam buhs no ammata ja-attahpjahs. Tscheki atkal grihb walsts kanzleri Beistu no ammata gahst, tadeht, ka tas Wahzeetis un t. pr. Waldischana nemas nesinn, ka taggad wiffus pee meera dabbut. Buhtu dauds par gari, ja to saresehgetu masgu grihbeteem gallu no galla isflaidroht. Warr buht, ka us preekschu mums isdohfees ihsumã flaidraki isteikt, kad israhdisfees, us tahdu wihsi waldischanai weifsees meeru jagahdabt.

No Franzijas. Frantschu awises wehl ne kad nebeids keiseram Napoleonam pahrmest, ka winsch ween tas wainigais pee ta karra, kas tahdu pohstu Franzijai fataisijis. Teesa gan tas effoht, ka Napoleons to wiffu agrak ne-effoht paredsejis un nekahdus zee-tus draugas few nefagahdajis un tadeht ka mehnesfehdsigs karra-breesmas gahsees eefschã; winsch arween us to zerreis, ka Wahzu Deenwidus walstes winsch atschkirshoht no beedribas ar Pruhfscheem ic. Ihsi fakloht: ka Franzija weena atstahda no saweem draugeem un ka Franzija tahda flahde krittuse, ta waina effoht mellejama pee Napoleona III. un pee wiina padohma-dewejeem. — Wehl ne-effoht flaidri sinnedams, fur tohs us aisfubtischannu noteefatus dumpineekus lilschoht. Effoht gan pawehlehts, diwus karra-luggus gattawus turreht, ar to tohs noteefatus aiswest us Australiju, us Saunkaledonijas fallahm, bet warr buht, ka tohs noraidischoht fur zittur. — Karra-ministeris 28ta September wiffseem karra-spehta generateem rakstijis, lai schee no wiffadeem karrapulkeem pee wahrdeem wiinam usdohdoht tohs offizeerus, kas prohtoht un spehjoht saweem beedreem un arri unteroffizeereem Wahzu wallodu mahziht. Tapat lai ismellejoht un peerahdoht, us kahdu labbu un derrigu wihsi karra-armijas warretu to seemas laiku pawaddiht. — Lijong pilssehtã, fur Wahzeeschi arween teef wairak waijati, strahpes-polizeja kahdu Pohli, kam wahrds Dobrowolski un kas jau reisahm Wahzeeschu aistizis ar warras-darbeem, noteefajuse ar tahdu sohdu, ka tam diwi mehneschi jasehsch zeeumã un jamalka 100 franki. Pats schahs teefas presidente to kreeti rahjis un teizis, ka tahds,

kas neapbrunnotus Wahzeeschu aisteefoht, effoht neleetis un padarroht semmei flahdi zaur to, ka Wahzu karra-spehls tais wiinu gubernijas, to tas wehl turr' apfehstas, par to warroht atreebtees. Zitti atkal no fewis to kaunu greesdami, isdaudsinajuschi, ka Dobrowolskis effoht no Pruhfscheem pascheem derrehts Wahzeeschu aistikt, lai Pruhfschu wehstneekam Franzija buhtu eemeflis, ar to pee Frantschu waldischanas schehlotees pahr netaisnibu, to Frantschi Wahzeescheem darroht.

No Portugales. Portugales walstei arr raises usgahjuschas. Wiinau jau no fenneem laikeem Preeksch-Indija peederr kolonija, kam wahrds Goa un kas, lai nu gan wairs til wehrta ne-effoht ka agrakõs laikõs, tomehr ne-wis smahdejama. Taggad nahluse sinna, ka 4 battaljoni karra-wihru, kas no turrenes dsmteem laudim par saldteem nemti, effoht fazeh-lufchi dumpi prett waldischanu. Laikam gubernators ar sawu zittu karra-spehtu schohs dumpineekus newarroht wis sawaldiht, ka pa telegrafu fubtijis waldischanai sinna, lai jel no Ciropas palihgus fubtoht. Effoht tad nu arri labs pulks saldatu ar kuggeem jau aisfubtihts un pahri neddefas wehlat wehl fubtischohht. Naw wis fazzihst, ka tee zitti eedfihwotaji arr dumpojotees un tadehl zerre, ka tas dumpis nebhushoht wis til niknis, ka preeksch kahdeem gaddeem bij Englandeeschu Indija, fur tee Sipoji bij dumpi eefahfufchi. — Goa kolonijas eedfihwotaji effoht diwas treschdalkas kristiti un weena treschdalka pagani un muamedaneeschi.

No Konstantinopeles. 2tra Oktober deenã tur lilsufchi grunts-afmini buhwejamai leelai Wahzu skoh-lai. Schi skohla nebhushoht ween preeksch Wahzeescheem, bet arri preeksch Turkeem, jo arri schee grihbhoht ar Wahzu mahzibu eepasihtees.

No Amerikas fabeedr. walftehm. Warren leels ugguns-grehts leelato dallu no tahs pilssehtas Tschikagu (r. Chicago), Illinois walste pelndõs lizzis. Kahds puika fwehtdeenas-waffarã eegahjis stalli gohwi flaukt un petroleuma lampã tam bijuse lihds. Bet gohws to petroleuma lampu apgahjuse un nu degdama elje isplattifufehs ta, ka leesmas wairs newarrejuschi waldbiht un ugguns plohsijees pahri deenas no weetas. Laudis no isbailehm palikufchi ka ahrprahda, ta, ka dauds tillufchi famihditi un daudsi leesmas breefmigu gallu atraddufchi; — teiz, ka pawiffam pohsta gahjuschi kahdi 500 zilweli. Birmdeena bijis stipris leetus, ka warrejuschi zerreht, ka tas ugguni dchfifchoht, bet seemeta puffe dedsis tapat, kamehr til ohtrdeen pehz pufdeenas warrejuschi to flahpeht, kad jau mahjas pa simtahm bijufchas pelndõs un familijas pa tuhstoschahm bes pajunta pilssehtas ahrpuffe us flaija lauka nomettufchahs, fur bads tahs spaida. Skahde effoht arehkinata 200 millionus dollaru leela! Pa wiffahm pilssehtahm Amerikã faleefoht mihlestibas dahwanas, naudu un pahrtikku preeksch teem nelaimigajeem un

jau kahdi 3 millioni dollaru effoht falikti nauda. Waldischana nofuhthijuse farras-wihrus turp, jo peenahfts, ka dauds nebehdneefi pa to laifu warras un laupifchanas darbus strahdajufchi un tadeht effoht dauds jau fawangoti. — No Mitschigan walsties fiano, ka tur warren leela meschu-degfschana bijuse, kas neween leelu fshadi padarrijuse, bet fur arri dauds zilweku dshwibas pshsta gahjuschas.

Jannafahs fianas.

No Berlines, 6ta (18.) Dttbr. Us walstu-runnas-deenu walfar nebij til dauds beedru fanahlfufchi, ka warretu to norunnah. — Grantfchu waldischana farras-fuggus aisfuhthijuse us Korfilas fallu, kam ta ja-apsarga, lai tur neiszekahs dumpis Bonapartes familijai par labbu. — Pehz taggadejas norunnas ar Franzijas waldischana, Wabzu farras pulki isheet no 6 gubernijahm, — bet tahs attal par jaunu apsehdehs, tad Franzija lihds Imo Mai 1872 nebude aismafajufe 650 millionus. Tapat arri tas norunnahs, kahdas atweeglofchanas Elfafei un Lotrinai wehletas muitas buhfschana lihds 31. Dezbr. 1872, tad ta fawas prezjes eewedd Franzija.

Par fshlofchanas wehrtibu pee ammatneefem.

Bil derriga un waijadfiga leeta labba fshlofchana katram zilwekam pasaulé irr, to laifkam katris atsfahrtih, kas taggadeju laifu straumi eewehrojis un kas fawas dshwies deenas nepawadda meega, fapad, reibumâ jeb ohtreem wahdeem falkoht nesapraschanas patrehfli. Un lai gan arri pee mums jaunakos laikos dauds par fcho leetu teef runnahs un rafstih, tomehr arri redsam, zil mas darbos un pateefiba par ihsti labbu un kreetnu fshlofchanu gahda un strahda. Naw ne weena zilwekufahrti wirs semmes, kurrai fshlas mahzibas nespehtu dauds un leelu labbumu un fwehtibu pasneegt. Wai tas farrawihrs jeb semneef, kohpmans jeb ammatneef, augsts jeb sems, baggats jeb nabbags, katram til tad wehl winna darbs un publinfch irr ihsts selta awohs, tad tas sawu fweedru augtus zaur sawu paschu sinnaschanu eespehji ta leetaht un wehrtiba list, ka tam naw ja-errojahs jeb janopufschahs, ka tam wehl dauds truhfst un ka sawa sinnaschana, fapraschana un ismannifchana wehl guft us fehkta. Dascham par mas mahzitam til pat ka nemahzitam un newehrigam fluffi janofkattahs, ka ohttram wairak mahzitam weizigam un ismannigam weegli isdohdahs, fchim gattawu maifes kummosu no muttes preefchas noraut. Ta tas eet ne til taggad, bet eef jo wairak nahfshos laikos un ihpaschi tur, fur par sinnaschanahm un pilnigu fshlas mahzibu mas jeb glehwi un kuhtri ween gahdahs. Bittas femmes mums Wibjemneefem fenn un leelu leelo gabbalu jaw preefcha un tahs arween wehl ar steigfchanu ween dohdahs us preefchu, dshdamees wiffas leetas deen no deenas leelaku pilnibu atfneegt, mahzefchanu un sinnaschanu us wiffahm pufsehm kuploht, wairoht un isplahtht. Sinnaschana irr fpehls; tadeht tahs walstibas arri irr fpehzigas, fur par sinnaschanahm ar wiffu

uszihthibu gahda un ruhpejahs, tadeht tur pawalstneeku labklahschana azzim redsoht wairojahs un tautas baggatiba augtin aug; tadeht tee faudis, kas no turrenes us fweeschahm mallahm dohdahs, jo leelaku mantu un baggatibu proht fakraht un drihsal turrigaki paleef ne ta tee tur dsimmufchi un garrigi mas kohpti un tadeht nihkufi palikufchi eedfshwotaji. Ne-fawefim, bet steigfimees tadeht arri mehs mohstees un nomohda buht, zits par zittu mahzitees un mahzibas fehflu gahdahs un fehht zil fpehjam un warram, lai par dauds passat nepaleekam un ka reis ar taifnibu warram fazzih: mehs ne-effam fnaudufchi arri us fchi lauka, kamehr wehl deena bija.

Gan muhfu tehwisfcha arri fahht jo deenas jo ruhpijadi par tautas gaifmoschanu zaur fshlofahm gahdahs; gan lassam beesi ween no fchur un tur jaunzeltahm fshlofahm; gan zaur awifsehm teef mekleti derrigi fshlotaji, bet woi leelas zerribas us kupleem un stalteem augteem us tahdahm fshlofahm warram list, fur fshlofmeisteram knappu algu atmenn un fur tam blaffam bandas pelna jamefle, lai gohdam warr pahrtift, jeb fur tam reisa 2 jeb trihs jeb arri dewini ammati janemmahs isdarriht, to atkufschu zittam gruntigaki isflaidroht un apspreeft, ihpaschi tahdam, kas fcho gangi proht jeb pats strahda. Te til gribbeju par ammatneeku fshlofahm drihfu pahrunnah un winnas augtus, fo pats Wabzsemme buhdams esmu peedfshwojis, arri muhfu lassitajeem preefcha zelt un rahdiht, zil kohhti arri ammatneeku kahrtai dsittakas fshlas mahzibas waijadfigas. Pagahjuschos laikos ahrsemmes tapat ta pa leelakai dattai wehl fchodeen pee mums, ammatneeku kahrti til sawu rohkas darbu raudfija ismahzitees un fshlas dsittakas mahzibas turreja par leelahm jeb wiffai newaijadfigahm; tadeht arri zittas kahrtas faudis fcho kahrtu neewadami un ne wis bes taifnibas nofauza par nemahzitu, rupju un muftigu. Par wandersseefem pasauli kahdus gaddus pahrstajufchi un ta dauds mas sinnaschanas eekrahjufchi, tee dshwoja pufslihds istikufchi, zunstes-buhfschana winneem toreij pee tam dauds palihdseja, un kad til dauds bij eekrahjufchi, ka par meisteri warreja palift, tad dascham labbam arri isdewahs, pee kaptahla un par baggatu wihru tift. Tas toreij ta sinnamis warreja buht un til ilgi ta palift, kamehr wiffada gaifma un garriga iskohpfschana bij ta falkoht wehl ta autos ectihtha, fur mas us to dsinnahs, par zittu wairak prast un wairak sinnah, wairak mahzht un wairak flappeht, kamehr zunstes listumi wehl bij pilna fpehka un fakkumâ un kamehr ta waffa, katru patihfamu ammatu walkoht jeb strahdahs, no waldischanas wehl nebij isbrihweta. Taggad, ka katris sinn, kas wifs zittadi, un lai gan tas wezs fakkams wahrds „ammats, selta pamats“ jeb „ammats netehp lammahts“ naw atmests, tomehr irr wezs-mohdes ammatneefi, kas dauds gruhfati un knappafi sawu maifes kummosu nopeln, ne ta wezdos laikos, un

zaur to? Zaur to ween, ka taggad gudrafi un wairaf ffolhlati meisteri deenu no deenas wairoht wairojahs, kas masal sawu skunsti prafdameem peknu atnemm un ta scheem zaurtikfchanu dauds grubtaku padarra. Skrohderi, kurpneeki, dischleri u. t. pr. eerilte magasihnes jeb bohdes, peenemm ahrsemmes mahzitus sekus jeb wezzakohs ammata weddejus, melle no kohpmanneem un fabrikanteem lehtaki prezzi eedabbuht jeb leelakās partejās to uspirkt, jeb arri riktigi un noliktā terminā malfadami leelatu ustizjibu jeb krediti few eemantohht un tā us parradu papilnam materialu peeskappeht, ka ar leelaku spehku un leelakā krahjumā preeksch pirzejeem jeb kundehm isstrahdatu prezzi warretu katrā brihdī gattawu turreht un teem tuhlti pehz pagehreschanas un patilfchanas preekschā zelt. Us to nu sinnams irr pafauls, leelaku fabriku prezzes un wiaku tirgus pasihfchana, swefchu semmju naudas sortes un wehrtiba ic. jo waijadsiga, tāpat kā arri rehfnaschana, grahamtuweschana un daschabu wallodu sinnaschana. Us wandereschanu taggad mas dohdahs, tadeht to wiffu taggad raug panahht zaur ammatneeku-flohlahm, kas ahrsemmes lihds ar ammatneeku akademijahm papilnam irr un wehl teef eeriktetas. Arri jaw Nihgā ammatneeku-beedriba zehlfuehs, kas uszihrtigi par ammatneeku kabrtas iskohpschenu un leelatu sinnaschanas mehru zaur flohlahs mahzibahm ruhpejahs. Us semmehm pawiffam mas to atsiht, zil kohti wehrā leekama schi leeta irr; tur p. pr. no krophlischā fakka: „nu, par skrohderi tal winsch warrehs palikt“ un dauds, kas kahdu ammatu mahzidamees, Deems sinn zil gaddus laika istehrejuschī, to pehz tomehr atmett, wai nu par renteslungu, fainneeku, krophsineeku, melderi jeb suttinu-andelmanni ic. palikdami, un jaunā gangi to nepilnigi pasihdami sawu eekrahtu kaptablu atkal isgaisnadami jeb sawā ammatā mas us preekschu dsihdamees un mas pehz leelakas pilnibas zihsdamees, ne kahdus leelus augtus un labbumu no sawa ammata nedabbu peedsihwoht. To labbi sinnadami un wehrā lisdami ahrsemneeki, kas weizigati un gruntigati sawā ammatā ismahzijukschees un to kohpdami tahlat kohp un labbodami labbo, schurp atnahht un labbas weetas un labbas peknas isweijo un few tahs peesawina.

(Us preekschu beigums.)

A. Apfehna kungam.

Es preezajohs, ka Zuhš Apfehna t. B. w. N. 35. uf manna raksta M. w. N. 33. atbildedami, Zuhšu dohmas par teateri effect isteikuschi. Dauds weetas noteet, ka weens par weenu leetu dohma schā, ohtris tā. Tadeht jo wairaf wihri par weenu leetu sawas dohmas isteiz, jo drihsal to riktigato galla-mehrki aissneeds. Apfehna t., par Zuhšu dohmahm par teateri schē es negribbu ppreest, bet til kas Zuhšu raksta Zums peedert, to Zums pascheem atdoht, un — tahs weetas mannā rakstā, furras Zuhš zittadi saprattuschī ne ka es, plaschati isskaidroht.

Ta wehrā leekama jautaschana, par kurrū M. w. N. 33. es esmu atbildeschenu rakstijis, irr:

„Wai nemahzitu tautu lohzejki papreeksch zaur flohlahm, jeb zaur teatera-spehlehmu gaismojami?“

Schē irr usskattihis: Nemahzita tauta, flohlahs un teaters. Kurra nemahzita tauta, furras flohlahs un furras tautas teaters? Tas naw teikts, un es arri ne esmu ne uf weena ar wahrdū norahdijis. Un Zuhš, Apfehna t., praestet: „Nesinnu, par to gan teaters neapgaismotai un nemahzitari tautai, ja Wittbrg. t. Latweeschu tautu par schahdu nosaukt gribb, par islusteschanohs newarretu buht?“ Apfehna t! tur tas mannā rakstā stahw, ka es Latweeschu tautu par neapgaismotu un nemahzitu nosaukt gribbu, lai tai teaters par islusteschanohs newarretu buht? — Zaur kurrū manna raksta teikumu es esmu rohbeschu wilzis, rahdidams, zil tahtu weenai tautai waijaga buht apgaismotai (woi Latweeschu woi zittai tautai), 1) lai tai teaters par islusteschanohs warretu buht, un 2) lai ta pee mahzitas tautas warretu peederreht? — No manna raksta nepeerahdidami Zuhš warreet dauds isdohmahht un mannim uskraut. Tadeht to teikumu un ta teikuma dohmas es newarru par mannu, bet til par Zuhšu ihpachumu atsiht: „Nesinnu, par to gan teaters neapgaismotai un nemahzitari tautai, tautai, ja Wittbrg. t. Latweeschu tautu par schahdu nosaukt gribb, par islusteschanohs newarretu buht?“

Kad es ihsumā Widsemmes flohlu-eerilteschanas aprakstijis, flohlahs-mahzischenu ar teatera-spehleschenu salihdsinajis, waldischanas listumus par flohlahm peeminnejis, Schreikeru dohmas pehz karra 1866 par Pruhschu flohlahm preekschā zehlis, — no wiffa ta atsihdams, ka flohlahlabbaka, derrigata un waijadsigata leeta preeksch nemahzitas tautas apgaismoschanas, ne ka teaters, fazzijis: „Teaters irr til mahzitari un apgaismotai tautai par islusteschanohs, baggateem un tahdeem, kam zitta darba naw, par laika-kawelli.“ — Tad Zuhš, Apfehna t. issauzeet: „Wittbrg. t. isskaidro ar siipru kauschanohs un zeribu uf uswarreschenu, ka nemahzitu tautu lohzejki tiffai zaur flohlahm ween apgaismojami un ne wis zaur teatera-spehleschenu.“ — Baggateem, kam no sawu naudu kapitatu rentehm preeksch dsihwibas uitureschanas peeteef, un neshada darba naw, waijaga laika-kawella. Til mahzitari un apgaismotai tautai esmu teateri par islusteschanohs teizis, ka ta to teateri spehle, saproht. Un mahzitee tautas lohzejki paschi parahda, ka teem luste uf teateri. Spehles, — ka Thaterspiel ic. — irr par islusteschanohs un laika-kawelli. No teatera fakka: Teateri spehle, un ne wis ka no flohlahs — flohlah mahza; tadeht esmu teateri par islusteschanohs un laika-kawelli fazzis. — Turpretti nemahzitu tautu (gan pahrdohmadams) se til tadeht ne esmu peeminnejis, ka daudsi nemahzitas tautas lohzejki, to teateri spehle, — nesaproht, ka daschs labs nestohlohtis, kas teateri bijis un nesaprattis fakka: „Ne ka nesaprattu, neeki ween; labbas sawus 20 woi 40 kap. buhtu grawi esweedis!“ Nemahzita tauta un nemahzitari tautas-lohzejki paschi parahda, ka teem wairaf luste uf flohlahm, ne ka uf teateri. Un — kauschu balss, kad ta prett Deewa un waldischanas listumeem nesarrojoht, effoht Deewa balss. Kad peenemm, ka nemahzitam behnam abezē leef lassihht; ta arri nemahzitari tautai warr weegli saprahtamas teatera-luggas preekschā zelt. Turpretti man nahht prahta: Ka dauds behrni abezē lassidami nesinna, ko tas apsihme; tā arri warr buht baudsi nemahzitas tautas lohzejki wifs saprohtamahs teatera-luggas spehleschenu redsedami nesaprattihis, uf to tas norahda, ko tas apsihme. Maseem behrneem til ilgi jalassa bes sapraschanas, kamehr tee nahht pee saprattigas, jeb arri slaislas lassischanas. Bet, — ka Apfehna t. fakka: „Teaters irr preeksch peeauguscheem,“ — woi peeauguscheem arr irr derrigs nesaprohtamas leetas bes plaschata iskaidroschana s til ilgi preekschā zelt, kamehr tee saproht?? — ? — Ta sawas dohmas isteizis, es wehl ne esmu neweena nab-

baga, ne nemahzita no teätera isweddis, jeb teem teäteri aisseedfiss; mannis pehz, lai teäteri eet, woi spehle, kam ween til tihl. ¶

Apsehna f.! Kur tas teikumä mannä rakstä stahw: „Wittbrg. f. isskaidro, ka nemahzitu tautu lohzecki tiktai zaur ftohlahm ween apgaismojami, un ne wis zaur teätera spehleschanu.“ Kad dasters fakta: Wesselam zilwekam irr skaidris awotauhdens wiss wesseligats preesch derschanas. Woi zaur to jaw dasters irr aisseedfiss ar zitteem dsehreeneem wesselam zilwekam slahpes dsehst? Muhscham ne. — Kad es faktu: Skohla irr labbaka leeta preesch nemahzitas tautas apgaismoschanas, ne ka teäters. Woi zaur to es jaw preesch nemahzitas tautas teäteri aisseedfiss, jeb zittas eeriktes, kas masalä wehrte ne ka skohla, preesch tautas apgaismoschanas aisseedfiss? Muhscham ne. — Pazeeschatees, es pats faulschu wehl bes ftohlahm zittas eerikteschanas preesch tautas apgaismoschanas. — Apsehna f.! Kad Zuhß teescham no manna raksta faproteet, ka es nemahzitas tautas lohzeckteem teäteri leedfiss esmu, fazzidams: „Teäters irr til apgaismotai un mahzitari tautai par islusteschanohs ic.“; tad es til teescham no Zuhßu raksta faprohtu: „Skohla irr til preesch behrneem,“ ka Zuhß mahzitu un nemahzitu tautu jaunekteem un nemahzitu tautu peeauguscheem (wihreem) ftohlu leedseet. No Zuhßu raksta te arr warr faprast: Apsehna f. isskaidro, ka zaur ftohlahm tiktai behrni ween apgaismojami, un ne wis mahzitu un nemahzitu tautu wihri. Kas nu irr leelats grehts, teäteri leegt, jeb ftohlu leegt, preesch tautas apgaismoschanas? — Es dohmaju: Skohla irr preesch mahzitas un nemahzitas tautas behrneem un jaunekteem un preesch nemahzitas tautas wihreem (warr buht arri preesch dascheem wihreem, kas pee mahzitas tautas peederr.) — Apflattifimees stahfids: Ignazius Lojola, — Jesuitu beedribas gruntetojs, — fakta 33 g. weß Lateineeru wallodu Barzellones pilsehtas skohlä mahzitees, pehz tam wehl studeereja. — Es pots esmu preesch 16 gadd. ar dascheem 20 lihds 24 gadd. wezseem jaunekteem, ar weenu 32 g. wezsu wihru, woirat ka gaddu, un ar 26 g. wezsu wihru, kam feewa mahjä, puß gadda draudses-skohlä us weena benka mahzidamees sehdejis. — Apsehna f.! Tadeht, ja Zuhß ne effect rakstidami dohmajusch, lai no Zuhßu raksta faproht: Apsehna f. isskaidro, ka zaur ftohlahm tiktai behrni ween apgaismojami, un ne wis mahzitu un nemahzitu tautu jaunekti, un nemahzitu tautu wihri; tad es arri to augschä peemmetu teikumu un ta teikuma dohmas newarru par mannu, bet til par Zuhßu ihpafschumu atsiht: „Wittbrg. f. isskaidro, ka nemahzitu tautu lohzecki tiktai zaur ftohlahm ween apgaismojami, un ne wis zaur teätera spehleschanu.“

Kas stahw, tas stahw mannä rakstä:

„Kur now sipra louschans,
Kur naw uswahreschana.“

Man schleet, ka itweens zilwels dshiwibas deenäs zihthas, publejahs un laujahs, weens weenä, ohtris ohträ leetä, ar zerribu us uswahreschani pee nodohmata mehrka nahkt. Kas nezithas un nepublejahs, tam naw wehrte, ka tas pafaulē dshwo. Un kad es zihnidamees un puhledamees rahdu, ka skohla ta labbaka leeta preesch nemahzitas tautas apgaismoschanas, tad tas Zums naw pa prahtam, un Zuhß fakteet: „Wittbrg. f. isskaidro ar sipru fauschanohs un zerribu us — uswarreschani.“ — Apsehna f. Woi Zuhß teescham gribbeet, lai mahzitu un nemahzitu tautu jaunekti un nemahzitu tautu wihri zaur ftohlahm neteek apgaismoti? — Woi Zuhß pafchi teescham pehz nekahda mehrka nehsennatees ar zerribu zaur uswarreschani pee ta nahkt? Resaprohtu! —

Apsehna f. raksta: „Man leetahs, preesch neapgaismotas un nemahzitas tautas schis laika-kaweklis (ja teäteri til par laika-kawekli ween turreht gribbam) irr weens no

teem wissu labbateem, jo zaur wiinu tohp daschs labs no krogga-eeschanas ic. atturrehts.“ — Mannä rakstä tas truhka, zeen. W. w. Ned. irr to peeshmejuß, pretti ne esmu runnais, nedß rakstijis. Man schleet, — ne teäteri leegdams, bet til mannas dohmas isteidams, — lassischanas-fapulzes, jeb wallari (Lese-Vereine, od. Abende) nebuhtu arri flitti, kaudis no krogga-eeschanas ic. aisturreht. Prohti: Kas skohlä mahzitis un labbati proht lassih, tas lassa teem nestohloeteem fahdu stahsu ic. preeschä. Rahdu gab-balu lassijis, paleet kluffu un jauta usklaustajus: Woi faprattat? — Ko tas apshme? — Un kad naw faprattusch, tad wehl warr isskaidroht; teäteri tas newarr notikt. Jeb arri bes preeschä lassischanas kahds, kam Deems wairaf garra-dahwanas dewis, fo stahsta un isskaidro. ic. ic.

Tahlat es esmu, tai teikumä: „Ka daschs labs pateest lattoku tizzigs ic.“ til rahbijis, ka arri bes teätera zaur ftohlahm warr apgaismoti wihri zeltees; bet turpretti laika-garram lihds eedams scho padohmu dewis: „Darri to weenu leetu, un to ohtru labbato ne-aismiristi!“ Kas plaschati isskaidrohts flann: Gabda par teatereem, jeb spehle teäterus; let par ftohlahm, kas ta labbaka leeta, ne-aismiristi gabdaht. — Weidsoht itt ihpafchi Zums, Apsehna f. es jektu no manna raksta tohs wahrdus lihds ar wiinu faprashanu schinnis leetäs preesch azim: „Darri to weenu leetu, un to ohtru labbato ne-aismiristi!“ Wittbrg.

Leelskungs un Gruntneeks.

Gruntneeks. Labriht, Leelskungs! Nemeseet par faumu, ka til agri pee Zums atnahku. Newarreju meerigi dusseht, kamehr ar Zums warreju lihdsigs tikt; te ta pehdiga dafka no pirtschanas mahas par mannu grunti, lihds ar tahm prazentehm.

Leelskungs. Labbi, labbi, Skujeneel, — dohschu Lew tuhlin to parrada-rakstu atpaktat. Tä, nu mehß lihdsigi: tä ka man ta nauda peederr, ka ar to warru darriht, ka man patihl, tä tu taggad ar to grunti, fo no mannis pirzis, nu warri darriht.

Gruntneeks. Paldees, zeenigs leelskungs! Bet nu luhdsjohs fawu flinti atpaktat, kas Zuhßu glabbaschanä.

Leelskungs. Nu, fo tad ar to flinti darriht? Tu jau flini, ka pehz muhsu kontrakttes jattsbuschana un sweijofschana peederr man. Lew naw nelo brihw fawä gruntē chaut, nedß fawä leelna diht sweijoh!

Gruntneeks. Leelskungs! Kä tad tas fa-eetahs ar taifnibu? Nupat Zuhß man fazzijat, ka tä, ka Zuhß ar to mahfatu naudu, täpat es ar to pirtu grunti warroht darriht, kas man patihl un te nu Zuhß man attal fakat, ka man mannä pirtä gruntē ne-essohht brihw swehrus un putnus schaut un mannä diht sweijoh; ir pafschä kontraktē jau stahw, ka ta grunte man peederroht par dsimtu un par ihpafschumu us wisseem laifeem. Til ween pa to laifu, kamehr to pirtschanas naudu nebiju nomafajis, Zums bij wafka un dafka pee tahs gruntees, bet kas tad nu taggad? Wai tad man pee tahs naudas, fo Zums esmu mahfajis, ar wehl kahda dafka, — wai es no tahs wehl kahdas prazentes warru dsiht?

Leelskungs. Kä tu, Skujeneel, til dumji runna! Woi tad tu ne-essi lassijis kontraktē, — redß, te stahw ar driffeteem raksteem, ka jaktis un sweija paleet ir us preeschu, ka lihds schim, pahrdewejam leelkungan. Nu, fo tad wehl gribbi teeptees?

Gruntneeks. Ja, stahw gan, bet us zil ilgu laifu? Toreis, kad kontrakti dewat, es runnaju tam pretti, bet Zuhß manni meerinadami, atteizat, ka tas til tä pro forma tur stahwoht, til trakti jau nebuschelt wis. Taggad til faprohtu, fo ar to swescho wahrdü „pro forma“ warr isdarriht. Nu ja, mehß semneeki arween tee dumjee, leelkungi ween tee gudree. Us tahru wihßi lahdoi dsimtub-

ſchanaſ daſſai arween wajag pee mums palitt. Mehs ne to newarram par ihſten ſawu turreſt, lai gan aiſ-maſſajufchi.

Leelſkungs. Attal tu teepees un gaudojees. Tew buhs ſinnaht, ka tee putni un ſwehri tawâ grunte irr manni un taſs ſiwis tawâ diſki irr mannaſ. Sawu ihpaſchumu taſ nekauſchu tew panemt.

Gruntneekſ. Labbi, leelſkungs, kad tee kuſtoni irr Zuhſu, un manna ta grunte, tad paſemmigi luhdſu, ka Zuhſu buhtu til labbi un tohs kuſtonuſ nemtu no mannaſ grunteſ ahrâ. Gahdaſchu eſ pats ſawu waiflu. Zuhſu ſakki tahdâ wiſſe pa welti barrojahſ mannaſ laudſ, Zuhſu balloſchi un ſwirbuki tehre mannaſ grauduſ un wannagi aiſneſſ ſahdu wiſtinu. Ko gan Zuhſ ſazzitu, kad manni lohpi ee-eetu Zuhſu tibrumâ moi plawâ? Zuhſ kiſlatu un liktu ſſahdi aiſmaſſaht, — bet kâ lai eſ darru ar tah-deem kuſtoneem, to zittadi newarr panahſt kâ ar ſinti, — un to paſchu Zuhſ man noſihlajufchi! Kâ tad lai eſ parahdu ſawu ſſahdi un kaſ man to aiſmaſſaſ? — Ne, kad eſ to buhtu ſinnaſ, ka man til maſ warraſ par ſawu grunte, tad lai nelabbaiſ to buhtu pirziſ, ne eſ! Manni behrni gan buhs gudraſi un tee man tahdu dumjibu pah-mettiſ, ir kad kappâ gulſeſchu.

Leelſkungs. Ko nu errojees, — moi tad tu weeni-gaiſ uſ tahdu kontrakti pirziſ? wiſſur tâ ween grunteſ teel pahrdohſtaſ.

Gruntneekſ. Naw wiſ wiſſur tâ, leelſkungs miſ-faiſ. W. m. kaudiſ wiſſi pirkuſchi un neweenam kontrakti ne effohſt ſchabda netaiſna punktê eelſchâ.

Leelſkungs. Paleez meerâ, ſkujeneek! Kad labbi ap-dohmaju, tad atrohdu, ka tewim gan taiſniſa. Un ne-taiſniſu darrihſt neweenam negriſbu. Dohd ſchurp tawu kontraktu un luhl, tē nu tawâ kâ arri manna, pahrwelſu pahre ſcho punkti kruſtuſ pahri. Tu til pat jau man weh-leſſi kahdu ſakiti noſchaut, kad to pa pehdahm diſhdamſ panahſſchu tarâ grunte un neleegſi man kahdu pahri ſa-ruhſu ne tawâ diſka, jo leelmahte taſs labpraht ehd. Pa-likſim arween labbi nahburgi.

Gruntneekſ. Ja, zeenigſ leelſkungs, tahdâ wiſſe un ar labbu ſatikiſim brangi. Netad nebuſſchu pretti ſumſ to darrihſt par patikſchannu un tizzu, ka Zuhſ arr man pa-dohmu uu palihdiſibu neleegſeet, kad buhs wajjadſiba.

Leelſkungs. Lai tâ paleel, ſkujeneek! Buſſim labbi taiwini. Sullainiſ ſannis pehſ puſsdeenſ ſinti tew aiſneſſiſ. Bruhke to attal weſſelſ! Ar deew'!

Aprohſeſchota Iaima.

Kad wedd ſawu lihgawinu
Baſniſâ pee laulibaſ,
Tad ſrds pilna juhtibinu,
Pilna ſaldſaſ miſlibaſ.
Bet ſchi deena, kad ta gahja,
Gahja tawâ jauniba,
Tanni weetâ zits kaſ ſahja,
Atdſeet karſta miſliba.
Tadeht lahſu jautâ deena
Paleel miſſchannu peeminna;
Kohbeſchſ leel wiſna weena
Tam, kaſ dohdahſ laulibâ!

C. F. S.

Jauna grahmata.

Mupat gattawa palikkuſe un Rihgâ brahku Buſch grah-matu bohde, kâ arri pee drikketaja Plates k. un zittâſ grah-matu bohdeſ dabhujama grahmatina ar wirkraſtu:

Guſſ un Lihſina. Staſſiſ, kaſ rahda, zit breeſmigi irr, kad wezzaki ſaweem behrneem miſleſtibu leedſ. Latwiſki no M. S. Maſſa 8 kap.

S i n n a.

Teem Mahjaſ weeſa laſſitajeem, kaſ ſchepat Rihgâ ikreiſ ſawu lappu ſanemm, tē ſinnamu darram, ka no ſchahſ deenas Mahjaſ weeſa iſdallifſchannu effam eetaiſtjuſchi tâ: ja nelahdi neſinnami kaweſſi zekkâ nebuſſ, tad ſeſtdeenâſ no pulkſt. 12 puſs-deenâ taſs deenas lappu ſahſſim iſdohſt tē drikku-nammâ un brahku Buſch bohdeſ no pulkſten 2.

Mahjaſ weeſa apgahdataji.

Iſloheſſchana preeſſch ſahna draudſeſ ſkohlaſ un nabbageem

buhs 11. Oktober, pulkſt. 1 puſsdeenâ, leelaſ gildeſ ap-palkſhejâ ſahlê, kur jau pirmo reiſi biſja. Swehtdeenâ, 10. Oktober, pehſ beigteem Deewa-wahrdeem kaſſe tur taſs iſliktaſ miſleſtibâſ-dahwanaſ warreſſ apſſattihſt, ir lohſeſ, 10 kap. gabbaſâ, dabbuht. Deewſ lai ſwehti kaſſe, kaſ pee ſchâ miſleſtibâſ-darba peepaliſhdſ, dahwanaſ peeneſdamſ un lohſeſ neemdâſ.

A t b i l d e s.

M—ſ. Tahdi perſchi neteel wehleti uſnemt.
Jaunam Latweeſſchannu M. Ar draudſchannu neſeektoſſ ne to uſſpreeſt.
Zittadi gan buhtu uſnehmiſ
A. P. Zuhſu ſinna „No Walmeeraſ aprinta“ nebiſ derriga uſnemt.
K. M. Zuhſu perſchſ newarreja uſnemt, jo taſ buhtu tâ, ka pats ſew aſti zelt.
A. P.—n. Luhdſu, pehſ apſohliſſchannaſ, pahre to buhſchannu taſſal rakſihſt.
—mm. Sumſ atbildu aiſkuſtiju par paſſi.
P. M. Renemmat par launu, kad ſaklu, ka ſchinniſ Zuhſu rakſidſ naw tahdaſ ſinnaſ, kaſ laſſitajeem warreſu to derreht. Wiſſ-ſaſ taſs nepilnigaſ un beſ kadba mehrka. M. L.

Labbibaſ un zittu prezzu tirguſ,

Rihgâ, 8. Oktober 1871.

R a i ſ a j a p a r :			
1/3 tſchm.	1	puhru lweeſſchu	4 r. 10 L.
1/3 "	1	rudſu	2 " 60 "
1/3 "	1	meeſchu	2 " 20 "
1/3 "	1	auſu	1 r. 15 L.—1 " 30 "
1/3 "	1	rupju rudſu miltu	2 r. 20 L.—2 " 50 "
1/3 "	1	biſdeleſtu rudſu miltu	4 " 50 "
1/3 "	1	lweeſſchu miltu	5 " 40 "
1/3 "	1	meeſchu putrainu	3 " 20 "
1/3 "	1	gricku putrainu	3 " 75 "
1/3 "	1	auſu putrainu	— " — "
1/3 "	1	ſirru	— " — "
1/3 "	1	lartuppeu	— " 90 "
1	pubbu	ſeena	— " 50 "
1/2 "	1	jeſſeſ	— " 95 "
1/2 "	1	appinu	— " — "
1/2 "	1	ſweeſta	5 " 50 "
1/2 "	1	tabata	1 " 50 "
1/2 "	1	krohna linnu	— " — "
1/2 "	1	brakka	— " — "
10	pubdu	1 birſaw. krohna linnu	45—52 " — "
10	"	1 brakka	— " — "
1	muzzu	linnu ſekſlu	9 " 80 "
1	"	ſiklu laſdu muzzâ	16 " 75 "
1	"	eglu muzzâ	16 " — "
10	pubdu	(1 muzzu) ſarlanahſ ſahlê	6 " — "
10	"	rupja baltahſ ſahlê	5 " — "
10	"	ſmaltaſ baltahſ ſahlê	— " — "

Kaudaſ tirguſ. Baltiſ benka biſketes — rub., Wiſ. uſſal-tamaſ kiſlu-grahmataſ 100 rubl., neuſſalſtamaſ 93 rub., 5 procentu uſbewu biſketes no pirmâſ leeneſchannaſ 153 rub., no oſtraſ leeneſchannaſ 149 rub., Rihgaſ-Dinaburgaſ deſſu-jeſka aſtijaſ 152 rub., Rihgaſ-Zelgawaſ deſſu-jeſka aſtijaſ 110—111 rub. un Dinaburgaſ-Witebſkaſ deſſu-jeſka aſtijaſ 146 rub.

Ahdſ 8. Oktober pee Rihgaſ atnahtuſchi 2356 fuggi un aiſgabjuſchi 2147 fuggi.

Atbildedaſ redaktehrſ: A. Leitan.

Sluddinaſchonaſ.

Saweem andeles draugeem

darru jaur ſcho ſinnamu, ka man aikal irr tahſ ilgi galditas

maſaſ Latw. dſceſmu-grahmatas,
kurraſ pahrdobu por ſchobdu zennu:

Apſeltitas ſaffian abdas wahtōs par 2 rub.	—	1.
dſeltenas " " " " 1 " 50 "		
" " " " 1 " 25 "		

Tur pretti dſceſmu-grahmatas leelakā formatā
un ar leelateem roſttem:

Apſeltitas ſaffian abdas wahtōs par 1 rub. 90 l.		
dſeltenas " " " " 1 " 40 "		
" " " " 1 " 10 "		
" " " " 1 " — "		

Katris, kaſ weenu apſeltitu dſceſmu-grahmatu pir, dabbu diwas maſaſ grahmatinas, kaſ ween no lehtalaſ ſortis pir, 1 maſu grohmatinu par uſdewunu un grabmatam ja pirzejt mehlejabs, teel winnu mahrdi ar ſeltiteem bohſtabeem beſ maſkaſ uſſpreſti. Tapat peedahwoju daſchadaſ ſpreddiku-, ſtoplaſ- un ſtaſtu-grahmatas par lehtalo zennu.

Grnt Plates, pee Pehtera bajnizaſ.

Weenſ pagasta ſtohlmeiſterſ,

Iam labbas atteſtates, warr weetu dabduht Krim-muldeſ draudſe, Bihriamuiſchaſ pagasta. Tad teel wiſſi, lurrei to weetu peenemt mehletehſ, uſ-aiſinati, tublin ac ſawabm atteſtatehm peeteiltees pee appaſſchā rakſitias pagasta waldiſchanas. Bihriā, tai Stā September 1871.

Jaunekliſ,

kaſ pagasta rakſtu weddeja un ſtohlotaja ammatā darboteſ grihb, warr ka palihgſ darbu dabduht pee Bormann pagasta ſtohlotaja un rakſtu weddeja. Bormann ſtoplaſ-nammā, 30. September 1871.

Trihſ meitas warr weetu dabduht Grnt Plates l. drifku-nammā.

Diwt jauni zilweki no ſemnehm, kaſ dauſt maſ ſtohloti un kaſ bekkera-ammatu grihb mah-ſiteeſ, warr pee bekkera-meiſtera Schrempff, leelā Alekſander-eelā N 14, weeru dabduht.

Strahduceki,

itt ihpaſchi meitas, teel preeſch linnu-wehrpſchanaſ maſchina Keageraggā metleſas un winnabm labba lohne peedahwaja. Zapemeldejabs tur-pat fabriki.

Tirgus!

Lai 21. Oktober f. g. Lehdurgas baſnizaſ draudſe, Injeem muſchaſ Braſla kroggā ſirgu-, lohpu-un linnu-tirgu noturredeſ.

5 ſirgi, 1 rapuſta un 1 ſammanas irr pahrdobdami Moſtawas Abrihgā, Leelā eelā N 138.

Weenaſ raggawas un ſirgu-leetas preeſch weena ſirgā pahrdobd Suworow-eelā N 64.

Prett jagteem un ugguni droh-schus

nandas - ſkayjuſ,

pehſ jaunaſ mohdeſ taiſtuſ, kaſ ihpaſchi preeſch pagasta waldiſchanabm eerikteti, irr gattawi dab-bujami, un poſteleſchanaſ uſ teem nemm pretti tai magafihne
leelā Smiſſſchu-eelā Nr. 13.

No ſenſureſ atwehlehtſ. Rihgā, 8. Oktober 1871.

Gewehrojamſ!

Saweem draugeem un zitteem ſemju-laubim ſinnomu darru, ka manna linnu- un linn'ſchlu-andele arween uſ preeſchu paſtabw un tai paſchā mahja Smiſſſchu-eelā Nr. 24, appaſſch ta andelek-wahrdā

„Swaigſne“

andelehtſ tiſs. **Andeli weddihſ W. Pehſſchen. A. Dange.**

Widſemmes dſceſmu-grahmatas,

ne-eeſeetas maſaſā drifkē par 60 kop. un leelakā drifkē par 40 kop. par gabb. irr dabdujamōs Müller l. drifku-nammā. 2

„Pee Birkſtina“ Rihgā.

Saweem draugeem un paſiſtameem darru ſinnamu, ka eſ ar **C. Gaſkow** l. ſchvā eſmu uſ-nehmiſ ſawa tehwā abbas bohdeſ, iam wahrdſ „Pee Birkſtina“ un taſ atrohdabſ Belgawaſ Abrihgā; weena Leelajā eelā eebrauzohi, wa labbu rohlu uſ ſubra un oħtra weelaſ- un Grahwju-eelu ſubri da ſreiſo rohlu, ar to mahrdu „Pee wezza Birkſtina.“ No ſchā laiſa eſ abbas ſchvāſ bohdeſ waloiſchu un wiſſadaſ mannā andelē prezeſ, ka: linauſ, linnu-ſchloſ, ruejuſ, meeſchuſ un auſaſ, par to augſtalo birſchaſ zennu riſſchu, un aikal ſapli, ſiſkeſ, ſeepes, tabatu un Belgijaſ iħſto raitu-ſmeħri, to arr par maſchinu teeltem ſauſ, par to lehtalo ſantora zennu pahrdohſchu. Ihpaſchi wehl peerabdu, ka labbaſ un leelaſ irelnaſ ipektu ſiſkeſ, to par ſloħſillehm no-ſauſ, til weemgi pee manniſ dabdujamōſ. Ta-behſ luhſu andelmannuſ, ſkrohſneeluſ un ſaim-neekuſ, to uſtizzibu, to te mannaſ tehwam ſchli-fojuſchi, arri man nowehleht; jo eſ par riſtiģu mehru un taiſnu ſwarru galwoju. Pee manniſ irr arr jauna ebrauſſchana ar pulku ſaħkeem un 5 wahguſcheem.
Z. A. Tatarin un beedriſ C. Gaſkow.

Wiſſu-ſmalata Petroleumu un Schandorinu,

tāpat tā **Petroleumu un Schandorina lampas,**
peedahwa no ſawa leela ſrahjuma par lehtu zennu riſlabb teem kaſ wairumu, tā arri teem kaſ pa weenaſ un maſumu pehſ.
C. Höſſinger, Jaun-eelā.

Semju-laubim por atweegloſchanaſ eſ **Stulmann-muiſchā** mannā bohdeſ lampu un petrolejuma pahrdohſchana eſnu eeriktejiſ, ſur no Höſſinger lunga magafihnaſ lampas un petrolejumaſ, par tahdu paſchu zennu tā Rihgā, teel pahrdobtaſ.
G. Z. Thieſo. 1

C. G. Henſchel,

Walmeera, Frey mahja (kreiſ-ſloħli pretti), pahrdobd zulkuru, lapreju, miltuſ, teħju, lampas, peħweſ un mahlderu-peħweſ no wiſſadachm ſor-tehm par gauſchi lehtu zennu.
Pirmabaſ ſortis Belgeeſchu, 14 zolluſ garruſ
Junta-ſeegehuſ,
tā arri no uggunſ drohſchaſ abſemmes
Junta-pappes
leħti pahrdobd **Karl Nevermann** un beedr, Buhku-eelā N 19. 1

Atiſluſchaſ dahmu- (ſee-weeſchu) un beħenu **ſilz-zeppureſ,** 50 kop. gabbal, pahrdohd **Paul Stahlberg,** Schluħnu-eelā N 15.

Dihwołki preeſch ſubryanneem irr ikibrejami Pehſterb. Abrihgā wezza **Miſſander-eelā N 29. 1**

N. Thiel, zeppuru eħſ, cełſch Rim-bachu piſeħtaſ, pahrdobd wibrichku un ſe-wiſſchu gattawuſ ſiltuſ ſilz-ſabbakuſ, ſurri la-baki un ſiltati irr, ne tā no juunu un zittahm aħdabm taiſiti. 2

C. W. Schweinfurth,

pretti birſchaſ nammam, pahrdobd no ſawa leel-wairuma ſarlanu un balu, tihru Kreemu-ſemmes

Kauſaſijaſ un

Doniſku wiħnu:

weenu uħſſchu (leelu muzza) 180 ſtoħpu leelu par 75 rub. f., weenu enuru 30 ſtoħpu leelu par 13 rub. f. liboſ ar trauteem, ſtoħpu par 50 kop. ſudr. **ſchee** wiħni neween preeſch galda un we ebſchanaſ labbi un weſſeligi, bet arri preeſch ba-ſnizu waijadſibaħm loħti derriģi un teizami irr.

Linn'ſchlu tibrijamaſ-, linnu-miħſtamaſ- un weħtiſchanaſ maſchineſ, tāpat tā piħteſ, arkuſ, beziomal-warruſ un beħmeruſ pahrdobd par leħtu zennu **Juliuſ C. Gubler,**
Weħwer-eelaſ gallā, Spohra mahja,
pretti linnu-ſwarreem. 1

P. Zietemanna

ahdu bohde,

Rihgā, Weħwer-eelā, leelaſ Kalei-eelaſ ſtuhri, papilnom dabdujamaſ paſtal-ahdas, ſohleſ un bindſohleſ, melnaſ deggu- un trahna juħtſ ahdas, ſabaku wies-ahdas, leeli un wiſſaſ kurpneelu waijadſibaſ par lehtu nenodingejamu ſirģu.

Weħweru twiſte

wiſſatāſ peħweſ, ka: dſeiteſna, peħaſa, ſilla, mella un balta irr par lehtu zennu dabdujama pee **W. Riwiſcha** un beedra, bloſkam „Melnam gaim“, Raktu-eelā Pehſterburgaſ Abrihgā. 7

Lai naki no 23. uſ 24. September f. g. Ro-verbed **Maitendorf** puſſmuſchaſ renineleem 3 ſirgi no abbelu dabra teſagti, ka: 1 brudnſ eħſ-ſeliſ wezſ peħtā gabbā, ar luſlu melnu aſti un melnabm uſ kreiſo puſſi gułledamabm krehpehm, weħritibā 100 rubl. f.; 1 melnſ ſirgſ, wezſ deſ-mitā gadrā, ar uſ labbo puſſi gułledamabm krehpehm un we kreiſa waiga weena ſtambina no-pleħta, weħritibā 80 rubl. f.; 1 duħtaſnſ ſirgſ, wezſ peħtā gabbā, aſte un krehpeſ tumiſchi, ar uſ obdam puſſeħm gułledamabm krehpehm, weħritibā 80 rubl. f.; un Lehbrauda ſaimneklam weeni taſel-wahgi uſ dſeħu-aſſeħm, lakkereti kiſchbruħni ar ſarlanabm ſirchpehm, melnaħm ilſſeħm, melnu bełgoħu un melneem ſpahrneem beſ deħta, ar weenu uſ drabtu ſedderehm gułledamu ſħbdeli un ſillu trinu uweħta aſſem, weħritibā 80 rubl. f., 2 ahdu ſalkaſ ar reħedim 16 rub. f., 1 ſeddulla 2 rub. f., 1 ahdu groħiſchi piħti 3 rub. f. un kiſch-bruħnſ loħt ar miſſina riħki 3 rub. f. weħritibā noſagti. Kaſ par ſchahm ſagtabm leetadm warr ſtadru ſinnu doħt jeb taħſ uſarabdiht, dabduħſ no teem apſagteem 40 rubl. f. paleizibaſ maſku.

Lai naki no 23. uſ 24. September f. g. Ro-verbed **Maitendorf** puſſmuſchaſ renineleem 3 ſirgi no abbelu dabra teſagti, ka: 1 brudnſ eħſ-ſeliſ wezſ peħtā gabbā, ar luſlu melnu aſti un melnabm uſ kreiſo puſſi gułledamabm krehpehm, weħritibā 100 rubl. f.; 1 melnſ ſirgſ, wezſ deſ-mitā gadrā, ar uſ labbo puſſi gułledamabm krehpehm un we kreiſa waiga weena ſtambina no-pleħta, weħritibā 80 rubl. f.; 1 duħtaſnſ ſirgſ, wezſ peħtā gabbā, aſte un krehpeſ tumiſchi, ar uſ obdam puſſeħm gułledamabm krehpehm, weħritibā 80 rubl. f.; un Lehbrauda ſaimneklam weeni taſel-wahgi uſ dſeħu-aſſeħm, lakkereti kiſchbruħni ar ſarlanabm ſirchpehm, melnaħm ilſſeħm, melnu bełgoħu un melneem ſpahrneem beſ deħta, ar weenu uſ drabtu ſedderehm gułledamu ſħbdeli un ſillu trinu uweħta aſſem, weħritibā 80 rubl. f., 2 ahdu ſalkaſ ar reħedim 16 rub. f., 1 ſeddulla 2 rub. f., 1 ahdu groħiſchi piħti 3 rub. f. un kiſch-bruħnſ loħt ar miſſina riħki 3 rub. f. weħritibā noſagti. Kaſ par ſchahm ſagtabm leetadm warr ſtadru ſinnu doħt jeb taħſ uſarabdiht, dabduħſ no teem apſagteem 40 rubl. f. paleizibaſ maſku.

Grehku dubfös.

(Par mahjibu teem, tam fweefchumä ja-eet.)
(Stat. N° 33.)

Dhtrâ rihâ pulksten desmitös stipreem fohteem pa treppehm augfchâ us Rosas kambari gabja.

Trefchâ tahfchâ wianna drufzin atpuhtahs un tad teefcham us 37. nummuru gabja, fur Rosa dshwoja un bahrgi durwis atwehra, lai tublin warretu finnoht, fa labbi nu nebuhs.

Rosa to jau manniya, wianna drebbedamu ar trefhflu Smittenei pretti steidsahs.

„Madam“, wianna ar mihtu balfi, kas afmenus warretu atmeefcheht, us Smittenes teiza, „noprohtu gan, kadeht nahzeet, bet pateefi taggad newarru lih-dseht; fchuhwu gan deen' un nakti, bet fchis darbs neso ne-enefs. Redjeet, par weenu neddetu gan kostes-nauda irr, bet par tahm diwahm Zums waijaga gaidiht, kamehr tehwa-brahlis nahfs.“

„Waijaga?! Man newaijaga wis!“ Smittene ihfchi un rupji atteiza. Negribbu un newarru Zubs të paturreht, pirmâ fahrtâ to nefad nedarru, ohtrâ fahrtâ weens jau appaifchâ gaida, kas Zuhfu istabâ gribb dshwoht!“

Meitas affaras azzis fpibdeja. „Mihta madam“, Zubs jau to grahmatu redsejht, fo tehwa-brahlis rakfija, winsch jau katru deen' warr atnahlt, un tad wiffu Zums aismalfahs no firds pateifdamees.“

„Neeki, to jau sinnu! Wai dohmajeet, fa us tahdas wallodas warru palaihtees? Wai dohmajeet, fa es famus laudis ar tahdeem wahrdeem warru aismalfahft? Wai tad Zuhfu tehwa-brahlam trihju neddetu preefch fcha zetta waijaga, kad zitti ahtrak warr nobraukt? Tibri neeki! Winsch warrbuht fawu naudu nobsehris, jeb arri jau fenn nofists. Malfajeet, ja ne, tad eita tublin prohjam, Zuhfu kaste ar drehbehm paleef të, kamehr aismalfajeet!“

„Smitta madam' to gan no teefas nerunnafteet,“ Rosa raudadama fazzija, „apdohmajeet jel, fo fwe-fchâ pilsehtâ bes pasihstameem lai eefahku?“

„Kas man par daku! Kapeh negribbejht ne ar weenu paschu eepasihstees, pee mannis bij isdewiga laika deesgan. Bet Rosa freilene tad rahdijahs lepna un augstprahrtigi, nerunnaja ne ar weenu, negribbeja labprahrt neweena pascha redseht, gabja zitteem laudim ar leelu riaki apfahrt, dohmaht, fa teem kschis. Tad ta prinzeffe!“

„Madam', pee mums ta naw nelahda mohbe, kad dahmas ar lungeem melle eepasihstees,“ Rosa teiza, „tas meitu tillumam nepeeklahjahs.“

„Al të, meitahm nepeeklahjahs. Nu tad dshwojeet fawâ tiffuma istabâ, warrbuht Zums buhs labs tillums, kas leetu un fneegu zauri nelaidihis; tiffums gan arri pameelohs, fo? Mannis deht darreet fo gribbeet, bet mannâ mahjä wairs ne, të eefteet deesgan istiffumajufchees, un nu eepalfajeet man

redsoht tahs wiffuwaijadfigahs leetas, tad marsch, prohjam!“

„Upscheblojeetees,“ Rosa eefleedsahs un tai zeet-firdigai madamai pee labjahm krittâ, Zubs manni dshwâ nelaimë grubdeet, man baddu jamirst jeb par sliktu japaleef, kad Zubs fawu rohku no mannis atraujeet!“

Tai paschâ azzumirkli durwis atdarriyahs un Ful-ton's eenahza. Rosa fweefchneeku redsedama peezehlahs un raudadama weenâ faktâ nosehdahs.

„Madam“, Fultons ar mihtigu balfi fazzija, „të tuhweenë buhdams dshirdeju Zuhfu nesechhligu srihdiau. Zums jau nemaš naw brihw tahs dahmas us tahdu wihsî atstunt, to Zums pat liffumi nepataus.“

„Kas man ar liffumeem par daku, wai liffumi man warr pawehleht, zitteem fo fchlinkoht?“

„Zums arr newaijaga nefa fchlinkoht! Bil ta jauna dahma Zums parradâ?“

„Trihs neddetas jau naw malfajufe un zetturta eepreefch ja-atlihdofina, istaifa feschpadsmitt dollarus, fchetri par neddetu rehkinoht.“

Fultons iswilka naudu un diwdesmit dollarus dohdams meerigi fazzija: „Të buhs par peejahm neddetahm, rakfiteet dahmai kwittanzi!“

Rosa të eefafnota palikka us weetas stahwoht.

„Kungs,“ wianna fazzija, „to nemaš nedrihktu peenemt. Kad to warrefchu atmalfahft?“

Dschim Fultons brihnum laipnigi fmaidija.

„Al preilen,“ winsch teiza, „par to neso nebeh-dajeet un nepateizatees mannim, jo man ta waijadfiga faunuma, fo naudu fauzam, pa pilnam, bet pateizeet Deewam, kas behdâs Zums palibdsejis.“ Fultons gohdigi pallannijees aishgahja, jo Smittene ar naudu jau fenn prohjam bij.

Older Rosa ihsti nesinnaja, kas bijis, kas nebijis! wianna raudfijahs us durwu puffi, dohmaht, fa tur tas engels wehl stahwetu, kas to nupat glahbis, un tad fahla wehl wairaf raudaht. Wianna nomet-tahs pee gultas zettös un galwu apfeggufe ar karstahm affarahm Deewam pateiza.

Bet wianna nu bij pawiffam zittada paliffufe. Pa preefchu wianna strahdama fingeja, kad isdewahs us kahdu brihtina raises aismirst, bet taggad zeeta kluffu, lai gan no nelaimes glahbta. Lihof schim wiannai zits wihrifchlis prahtä nenahza, fa til tehwa-brahlis ween, bet taggad tas fweefchais funks wiannai weenumehr preefch azzim stahweja: winsch bij tas glahbejs, zittad nabbadfitei waijadseja bohjä eet. Pat wihram leelâ Amerikâ firds faploht, kad bes drauga weenam pascham us preefchu jakuffahs, lai gan, ihsti apfattoht, nelaimë til leela wis naw, — të tad wehl jaunam nepeedshwojufcham feewischkam ne, kad Ciropâ tehws

mirris un Amerikâ jau mehnescheem bes palihga jadhmo!

Rosa dohmaja par to stalto fungu, kas, glihti gebrbees, smalki usweddahs. Wisleelafajâ nohtê wansch Deewa weetâ tai palihdseja, un kad arri Kosai gluschi nepatikka, ka wansch til peepeschi eenahzis un sawadu mirllu rahdijis, par to wiinna satrubhtahs un kas tai kluffi fazzija! fargees! — tomehr meitene no feha kunga newarreja neko taunu dohmat. Wansch tik jauki no Debbees-tehwa runnaja, winnam bij laipniga un mihliga walloda, zil dewigi wansch usweddahs un gohda prasdamâ drihji no Rosas istabas isgahja — ne, ne, tas nelahdâ wihse newarreja sikkis zilweks buht.

Tâ dohmajoht un fapnojoht wiinnai schis wihrs arween fibraks un gohbigaks islikfahs, no ka tauna ne dohmat newarr, wiinna sawds firds dsikkumds kluffi fazzija: Tam wihram, ta es kahdu reis mihleschu, waijaga tâ isstattitees, tâ darriht un runnaht, tâ schis dewigais sweeschneeks.

Al Tu nabbadite!

Wakkarâ gahja Rosa agri gulleht, jo isgahjuschu nakt' wiinna strahdadama ne aqs ne-aiswehra, un to meitenes wahriga wesseliba newarreja isturreht. Swezzi isdsebsuse wehl par sawu labba-darritaju Deewu luhdja; us weenreis wiinnai likfahs, ka weens dseed un spehle — riktigi — dseedaja wihrischkis ar jauku balst ittin jmuuku djeesjuinau. Rosa klausidamees aismigga.

Seeweescheem lohti wahjas firdis, tapehz winneem arri lohti jafargahs, lai nepeekrahpi. Daschi sweschu semne rastneeki jau fenn mahziuschu, us kahdu wihji meitu firdis warroht eesagtees. Weens effoht zaur dseedafchanu, ohtris zaur dseefmu taifschanu, treschais zaur smeekteem, zetturtais zaur danzofchanu tahdâs newainigas firdis eesadsees. Sachtneeks, ptahpa, melder, rastneeks, melkullis, klauslis ubbags, johbgallis, fakkis, lauwa, saldats, feewischku nijzinatais, feewischku flawetais warroht seeweschu firdis sawâ rohâ dabbuht, kad sinnoht, kas kurrâ weetâ geld gs. Waijagoht zilweku prahta un dabbas passht.

Dschim Fultons passinna zilwekus! Wansch flaidri sinnaja, ka wissu wairak behdas un trubkums zilwekeem firdis mihlstas darra, wansch sinnaja, ka tahdam nospeestahm firdim warr lehti peeklahht, kad dewigs rahdahs un selta leetu us tahm leel licht.

Ar Older Kosi tapat bij; wiinnas firds jau Fultonom peederreja!

No rihta usmohstotees jau dewigais kungs tai prahta nahja, un no scho laika wiinna weenadi ween us Fultonu dohmaja. Wiinna klausijahs, kad Dschims pa preefchnommu staigaja. Roblas-darbu strahdajoht wiinnai nelahda meera firdi wairs nebij, taddeht flattijahs dauds reis pa lohgu, to papreefchu nebuht nedarrija un newarreja pufsdeenâs sagaidiht, jo zerreja, ka pee galda sawu labdarri atkal redsehs.

Pufsdeenâs laiks nu bij klacht; Rosa schoreis gebrbâhs smulkaki un flattijahs ilgat speegeli, ne tâ papreefchu. Wiinna speegeltam prassija: „Râ tad isstattohs?“ un speegelis ar sawu mihlstu mehli teiza pirmo reis sawâ muhschâ pateesibu: „daila!“

Pullstems jau ohtru reis swannija, un waijadsseja pee galda eet. Rosa fataistja wehl kahdu banti pee frubtim un wehl mattus druffia noglaudijuse gahja pufsdeenâ.

Tê pee galda wai nu neredfigs liktens jeb redfiga Smitta gaspascha tâ eerikfejuschu, ka Rosas trehsflis Fultona trehsflam blakku stahweja. Fultonu taggad fauffim par Meieri, jo schinni mahjâ wiinnai tâ sauza.

Suppu strehjoht newarreja runnaht, jo schis ehdeens pagehr, lai mutti turra. Pehz tam bij ohtris ehdeens wehrschâ zeppets. Laipnigais Meiers sneedsa Kosai zepeschâ btohdun un pehz tam arri teem, kas winnam kreisajâ puffe sehdeja. No tam neweens newarreja flittu dohmat. Bet nu Rosa sneedsa Meieram swehtohs rutkus, kas pee wehrschâ gattas labbi smecke. Par scho leetu gan bij jabrihnahs, jo lihds schim Older preilene neweenam tahda gohda nebijrahvijuse, tapehz arri patte par to satrubhtahs un lihds affininim nosarka.

Tapehz, ka abbi tik laipnigi usweddahs, winneem walloda arri raddahs.

„Ah, swehtee rutki!“ Meiers pa wahziski fazzija, Suhâ, preileen', nemas nesinneet, ka tee man brihnum brangi smecke. Slahde, ka schee rutki Amerikâ naw til garschigi, tâ Wahzsemme!“

„Tê pawahrs gan wainigs nebuchs, bet tee augki paschi schè warrbuht tik labbi naw!“ Rosa atteiza.

„Tâ buhs gan! Man leekahs, ka Wahzsemme wiffi augki gahrdaki, ne tâ Amerikâ!“

„Suhâ gan nesenn no Wahzsemmes schurpu nahfuschu?“ Rosa usdrihtstehjabs prassiht.

„Ah — ne, preileen,“ Meiers smaidija, „es dsimmis Amerikaneets, bet sabiju kahdus desmit gaddus Wahzsemme.“

(Us preefchu wehl.)

Wolkensteines awoti.

(Statt. N. 37.)

Weenu azzumirli bij wifs kluffu. Wiffi stahweja tâ apstulboti. Tad dsirdeja lehni, un arween jo flaidraki fakkam: „Wansch waffaras-swehtku meeru traujejis!“

Atkal wifs kluffu. Trihs wihri pazehla pamiruschu, un eenessa to frohgâ. Roberts stahweja tâ fassallis un fadausihths pee affinu ptunnas, un wiinna sinnama firds tam besgalligi ussauza: „Tu waffaras swehtku meeru traujeji!“

Arri schulzis, bahls tâ lihks, peenahja, likka sawu rohku us nelaimiga jaunelka lameesi, un fazzija ar flummigu balsi: „Zilweks, to Tu effi darrijis!“

„Wansch tappa laitinahs — meh wiffi to effam redsejuschu un dsirdejuschu!“ tâ trihs, tschetras balsis zitta zaur zittu sauza.

Schulzis raustija kameeschees; teefas fullainis fauzä: „Kas waffaras-fwehtös kahdu nossegumu jeb faunu padarra, to buhs dimfabrtigi apstrahpeht, weenalga, wai augsts jeb sems. To pawehl muhsu schebligis Rungs un Kurfirsts!“

„Sibert,“ schulzis noskummis fazzija, „wedd Robertu zeetumä.“

„Zeetumä!“ wiffi klabtuhdamee nopuhtahs.

Teefas fullainis pee Roberta peegahjis, fazzija: „Nahz man libds.“ Schis wehl weenumehr lä stabs stahweja un nelustejahs. Teefas fullainis winnu pee rohkas fanehmis wehl reis fazzija: „Nahz man libds.“ Roberts nu lä no dsikka meega at-mohdabs, un stihwas azzis maggeniht pazehlis tschuhlstedams ar drebbedamu balfi fazzija: „Nabbaga Gewina!“ Tad lä mas behrns liktahs aismwestees.

Schulzis gahja us mahjahm „breesmigo gaddijumu, kas desmit gaddös nebij notizzis,“ teefas rutzös eerakstibt.

Utpaktat palizzeji stahweja lä apstulboti. „Al breesmas!“ kahds wezs wihrs fazzija, „un mehß itt ne buht newarram libdscht!“ — „Desmit gaddös to nebijam peedsihwojuschi,“ zits fazzija.

„Ja, Tew taifuiba,“ wezzais wihrs teiza atkal, „un desmit gaddi, lä resnais Kriechjahnis sawai dumpigai seewai ar nuhu pa galwu sitta — un nelaimi bij notikfusi. Winnu aismwedda us Dresdeni; tur winnam divi deenas pee kahku stabba bij jastahw, jo fwehtös waffaras-fwehtös padarrihts nossegums tohp divi kabrtigi nosohdihts. Tad winnu zeetumä wedduschji; bet winsch weddejeem israhwees un teescham Elbes uppé eestrehjis un nosstihzinajees, jo newarrejis ta fauna panest.“

Daschi aistezejea pee Stama. Stamene lä pamirrusi falkuppa. Stams atwehra mutti, winsch gribbeja runnaht, bet nespehja ne weenu wahrdu par luhpahm laist; winsch gribbeja pehz galwas kert, bet rohkas palikka itt lä us augschu pafahrtas; winsch pazehlees gribbeja pa durwim eet, bet no streipufoja pee seenas.

„Stam, Tew ja-eet pee mahzitaja!“

Wai winsch bij kurlis? Diwreis bij winnam tas jateiz, libds winsch to fapratta. Nu winsch atkal spehku dabbuja, un dewabs bes zeppures, ar bassahm kahjahm tezzikus pee mahzitaja. Tas bij Wehlené pee flimneela. Stams druffin apdohmajees skrehja pee schulza. Tas wehl pee galda sehdedams rastija.

Schulza kambari nelaimigam wihram affaras strau-mehm pluhda. Ar abbahm rohlahm winsch sawu waigu apflahja.

„Zilwels,“ schulzis, rohku us firdi libdams fazzija, „Deews mans leezineels, lä man firds no fahpehm gribb puscham truhst, lä Roberts to darrijis. Es newarru zittadi darriht, lä winnu teesai nodoht, es nedrihsttu zittadi!“

Pamasi atnehma wehweris sawas rohkas no azzim.

„Es esmu pasuddis bes Roberta,“ tä winsch wai-deja, „seeweeshi ween nespeh darbu isdarriht. Al, nu nahf weens sitteens pehz ohtra: papreefsch skribweris lä nelaimes putns mums behdu wehsti atnessa, un man wehl wifs leelafahs breesmas japeeredß! Tas fremti mannä firdi lä tahrs! Es to wairs newarru isturreht! Man gals klabt!“

„Stam, ne-essi ismiffis. Es Tew apsohlu, lä pats us Dresdeni eeschu, un ar wisseem pilskungeem runnaschu.“ Effam wiffi dsirdejuschi, lä Steffans winnu kaitinaja — wianna sohds taps masinahts.

Wehweris stihwi us semmi luhloja, itt lä tas ar sawahm azzim buhtu gribbejis semme eelihit. Tad ar sawu labbo rohku struopohs mattus no peeres atstuhma. „Sohds buhs wianna nahwe,“ un wianna balfs skanneja, itt lä runnatais appafschi semmes buhtu, „es Robertu pasihstu. Tè bij preefsch desmit gaddeem resnais Kriechjahnis — to bij pee kahka stabba peesehjuschi — winsch uhdeni gahjis. Tä arri ar muhsu Robertu buhs. Wifs, wifs beigtß!“

Kä peedsebris winsch pa durwim isgahja un streipufoja pa zekku us mahjahm. Winsch neredseja ne dsirdeja, lä wihri un seewas us zekku winnam peebredrojahs, un raudsija to meerinaht. Winsch zittu ne to neredseja, lä sawus stihwohs pirkstus. Kad mahjäs pahrnahja, tad sehdeja wianna seewa istabas laktä un raudaja; behni mahtei peeglauduschees, to paschu darrija. Winsch uscritta us benki krahns preefschä un sehdeja tä ilgi, ilgi.

Us weenreis tam drebbuli zaur wisseem kaulcem gahja, winsch uslehjahs un waigs tam bij tumfschi farkans. Batri reises winsch istabä no weena galla us ohtru skrehja. Tad apstahjees fauzä, us durwim rahbidams: „Ahrä behni!“

„Al Deews, apschehlojees!“ mahte waimanaja. Behni aismbedsa, itt lä plehßigs swehrs teem us papehscheem.

„Basargi sawu prahtu! seewa luhgdama fazzija.

Breesmigi smeedamees winsch atbildeja: „Wai tad man wehl irr prahta? Us manni labdi, tad redseß, lä tas pee welna ees — un wianna ween pee tam mainiga!“

Mahte luhgdama sawas rohkas pazehla un fazzija: „Zilwels, negrehlo!“

„Ro?“ Stams skahwa sawus stihwohs pirkstus augsti pazeldams, „usluhlo seho nelaimi, dohma, kas nu ar Robertu buhs — kas lai maist pelna?! Wai Tu ar Gewu ween to dohma isdarriht? Wai effi peemirjust, to Freiburgeris fazzija?“

„Bakausimees us Deewu, winsch muhs ne-atstabs!“

Sohbus fakohdis winsch apsehdaß, un speeda sawu galwu ar rohlahm. Waffarä winnam sawu pohstu pahrdohmajohht waigs tappa pellets lä pelni un winsch mattus plehßdams kledsa: „Winna pee tam irr mainiga, wiannai tas ja-ahbild!“

„Steffans Sobertu kaitinajis, un Deews Stef-fanu tapehz sohdis!“

Atbilde!

„Wai wiaſch to buhtu darrijis, kad Gewa ne-
buhtu gahjuſi? Ko? Tad wiſſa ſchi nelaima par
mums nebuhtu nahjuſi, un —“

„Kad Tu tà dohma, tad Lew taiſniba, bet —“

„Ko bet? Seewa, Tu gan Gewu wehl gribbi
pahſtabht? Tu arween wiannu pahſtabjuſi, un wianna
katreiß pee ſawa prahta palikkuſi. Pee wiſſas muſſu
nelaimes wianna wainaga — wianna ween!“

„Kapeh; tad wiannai to neaiſleedſi? mahte duſ-
modamees ſazzija. Tu jau wiannas tehws?“

Kahdu brihdi kluſſu zeetis, wiaſch galwu ſtarp
rohſahm lidams ſazzija: Gribbeju wiannu peerun-
naht, lai paleef mahjās, bet ta nelad man nellauſa.
Un wianna gan ſawu gekkibu buhs atſinnuſi. Wianna
nu jau buhs no pils aiſdſihta — un tà wianna
ſawu gekkibu noſchehlohs, kad dſirdehs, kaſ ſchē pa
tam notizzis!“

(Us preekſchu wehl.)

Sohbugalla neddetas peedſihwojumi.

Swehtdeen 3. Oktober 1871. Krehki un ſchaggatas
klabbina knahbus. Kruffa, leetus, ſneegs kriht pa-
miſſcheem, daſchā weeta ir pehrkonu manna bes ſib-
bena. „Brauepulwers“ labbu dattu teef iſbruhſehts.

Pirmdeen 4. Oktober. Peerohdahs jauns Latwee-
ſchu tautas pehrminders is Kikkenu gubernijas. Kah-
das jaw gaddu atpakkat tiſſchi mirruſchas ſeewiſch-
kaſ zoppas deht wedd naigu prazeſſi.

Dhtdeen 5. Oktober. Daſchās weetas arri pee
mums raug' Jeſuitus no kalla dabbuht, tohs ne wis
pa Stiſtswahrteem, bet zaurmaſaku zauruma iſdſen-
noht. Gaiſs paleef ſklaidrats.

Treſchdeen 6. Oktober. Schihdu un zittu kauſchu
duſmas par „Trihs dſeedajumeem“ wehl nemittahs.
Schkaudiſchana un ſohbu tſchirſteschana laiſam duh-
rehs wehl ilgaka, kad wairal dſeedajumus peedſihwoſim.

Zettortdeen 7. Oktober. Us-eet, ka Latweeſchu
walloda tahdu kauſchu kahrtā. „Semſtibai“ atnahf
jauns brahlihts „bratſtiba.“ Sohbugals gaida wehl
us zittahm ſtibbahm.

At Minchhausen, par agri eſſi mirris!

Laws „trahptijumu“ lauks patlabban augtuſ neſſ.

Peehtdeen 8. Oktober. Pirmajis termins beidsahs,
tà Latweeſchu labdarrichana us renti iſdohta.

Seſtdeen 9. Oktober. Dumjiba ſcho neddetu labbu
ſohli us preekſchu paſpehrufe; ſwehru walſts wai-
rojahs. Dſird pahr duſmahm, ka ar ſweſchas wal-
lodaſ mahzibahm us ſemmehm labbi ſekmejahs.
Rihgā gan wehl mehds runnaht: „Was das immer
par ſchickten machen!“ —r.

Sohbugallam.

Sohbugals to turr par preeku:

Tautai buht par eenaidneeku.

Sohboht warr, — ne ſawu tautu!

Ruhdſohs, ka tai meeru tautu.

M. L.

Schinnis ſtrehſdōs atrohdi
Mellu diwu paſlehpufchu,
Tadeht draugs, arr uſklaufi
Sohbugallu — weenteeſigu:

Tautas naidneeks buht tik ween warr tas,
Sawu tautu kaſ par welti ſohbo, kaſ
Lauus lihds ar labbeem augti zeſt
Paſchās debbeſis un zittu tautu peff.
Bet kaſ gekkeem ſawu gekkib' rahd',
Wiannu aplamibu drohſchi preekſchā ſtahd':
Draugu ſaukt to warru itt pateef,
Bet kaſ allaſch uſleel' Lew' — ne-uſtizzees
Tahdam, ja us taiſnibu Tu raug',
Ja Lew ihſta wihra prahts ween ſirdi aug;
Liſchſis, walſchſis gan itt ſaldi, jauſi uſklaufam,
Tomehr ruhſts taſ anglis, kaſ no wianna ſagaidams,
Pateef' draugs taſ, kaſ ir wainas Lawas
uſrahda,
Draugs, kaſ allaſch flawe, teiz Lew ſaunu
ſagahda.

Bet fur padohmu Tu nehmi to:
Sohbugals lai ſawu tautu neſohbo?
Wai taſ labbi, kad Tu zittus ſmeij,
Paſchu aplamneekam, nerrahm garram eij?
Gekki, nelgas, muſſi dſimſt it deen'
Wiſſās tautu tautās, ne pee mums tik ween;
Tad nu peenahſums irr latram taſ —
Gekku, ehwergehligu lai paſuhdahs. —
Strahdaht, puhletees un gahdaht, ka
Wiannu bars jo deenas ne-eet wairumā,
Bet kad zittu tautu wainas tikkai ſohboſim,
Tad tik taggadeju naida-garru wairoſim;
Mihleſtibu, ſaderribu tad tik gahdajam,
Wiſſus zilwekus par zilwekeem tad us-
ſtattam!

—r.

Sohbugallim.

Kad Tu to gribbi pahrmahziht,
Behz ſawas wiſſes noſtrohſtibht,
Tad. pirms wehl teefah eefahzi,
Iſmette kreet' un pahrbaudi,
Wai wiſſ ſa-eet ar taiſnibu,
Wai welt' ne ſſramba tuwaku.
Tā pſahpakt naw wis behrna-ſpehle.
Uplalditees warr latra mehle.
Tad, tà jau daſchahrt ſazzihſ Lew,
Peemehro ohtru paſcham ſew,
Un dohma, ka tam arri ſahp,
Ka aylam tà pee tſchuppas grahb.
Pee wiſſa arr apdohma to,
Ka tur, fur Tu to eewehro,
Tā weeta naw wis wainiga —
Grehſ notikt warr ir baſnižā.
Tadeht nepulgo ſapulzi,
Kur kahds iſturrabs netifli.
Wai dſirdi? To leez labbi ohmā!
Ne wiſſi tà, tà Tu, arr dohma!

L.

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Benſures atwehlehts.

Rihgā, 7. Oktober 1871.